รัฐที่เป็นต้นเหตุของการแพร่ระบาดใหญ่ของไวรัส COVID-19 มีความรับผิดหรือไม่ตามกฎหมายระหว่างประเทศ

Is the country of origin of COVID-19 pandemic held responsible under international law?

ปภาวดี ธโนดมเดช

Papawadee Tanodomdej

อาจารย์ประจำ

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

Full-time Lecturer

Faculty of Law, Chulalongkorn University, Phayathai Road, Pathumwan, Bangkok 10330

Corresponding author Email: papawadee@law.chula.ac.th

(Received: July 9, 2020; Revised: August 26, 2020; Accepted: September 1, 2020)

บทคัดย่อ

การแพร่ระบาดใหญ่ของไวรัส COVID-19 ที่ส่งผลกระทบต่อรัฐและปัจเจกชนทั้งในทางสังคมและเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการเรียกร้องให้รัฐที่เป็นต้นเหตุของการแพร่ระบาดใหญ่รับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้น การจะพิจารณาว่ารัฐมีความรับผิดหรือไม่ตามกฎหมายระหว่างประเทศจำต้องพิจารณากฎเกณฑ์ปฐมภูมิซึ่งปรากฏอยู่ใน IHRs 2005 และธรรมนูญองค์การอนามัยโลก ที่กำหนดหน้าที่แก่รัฐสมาชิกในการแจ้งข้อมูลการระบาดของโรคต่อองค์การอนามัยโลกภายในกำหนดระยะเวลา การละเว้นไม่ปฏิบัติตามพันธกรณีดังกล่าวถือเป็นการกระทำผิดระหว่างประเทศซึ่งก่อให้เกิดความรับผิดแก่รัฐ แต่การเรียกค่าเสียหายจากการกระทำดังกล่าวมีความเป็นไปได้ยากเนื่องจากความท้าทายในการพิสูจน์ความสัมพันธ์ระหว่างการฝ่าฝืนพันธกรณีกับความเสียหายที่เกิดขึ้น ส่วนการดำเนินคดีกับรัฐต่างประเทศภายใต้ศาลภายในโดยปัจเจกชนนั้น มีความเป็นไปได้ในการชนะคดีค่อนข้างยากเพราะรัฐต่างประเทศมีความคุ้มกันจากการดำเนินคดีและบังคับคดี แม้จะปรากฏว่าในสหรัฐอเมริกา จะมีกฎหมายภายในที่ยกเว้นความคุ้มกันของรัฐต่างประเทศ แต่แนวปฏิบัติของศาลภายในของสหรัฐอเมริกาตีความจุดเกาะเกี่ยวทางดินแดนอย่างแคบ และยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนว่าศาลจะปรับใช้จุดเกาะเกี่ยวทางดินแดนเพื่อประโยชน์ของปัจเจกชนผู้เสียหาย หรือรัฐซึ่งเป็นจำเลย

คำสำคัญ: ความรับผิดของรัฐ, การแพร่ระบาดใหญ่ไวรัส COVID-19, การฟ้องรัฐต่างประเทศต่อศาลภายใน, ความคุ้มกันของรัฐ

Abstract

COVID-19 pandemic causes a significant number of deaths globally and the economic impact to many states. The question is raised whether the country of origin of COVID-19 who failed to prevent the spread of the pandemic is held responsible under both domestic and international law. Under the latter, all WHO parties are required to inform WHO the accurate detail of public health information within 24 hours of its assessment. The failure to comply with this obligation constitutes an internationally wrongful act under rules of state responsibility. However, the commission of internationally wrongful act does not always give rise for the affected state to be indemnified by financial means. The amount of the damages is calculated based on the causation between the internationally wrongful act and its effects. If the causal chain is not fully established, the International Court of Justice may deny declaring the damages. It, rather, renders the declaratory remedy to the affected state. The provocation of responsibility of state under domestic court is shielded by the state immunity. Although the US law provides certain exceptions allowing individuals to sue foreign states under the state and federal courts, the possibility to win the case significantly relies upon the judges' discretion on whether the territorial nexus can be established in the case.

Keywords: state responsibility, COVID-19 pandemic, domestic court's proceedings against foreign state, state immunity